

Universitatea Tehnică a Moldovei

EXETUTAREA PEDEPSEI ÎN PENITENCIARELE PENTRU FEMEI

Student: Pleșca Liuba, gr. D – 185 AG

Coordonator: Moraru Elena, conf., univ.

Chișinău, 2023

CUPRINS:

LISTA CU ABREVIERI	6
INTRODUCERE.....	7
1. DELIMITĂRI CONCEPTUALE PRIVIND EXECUTAREA PEDEPSEI ÎN PENITENCIARELE PENTRU FEMEI	10
1.1. Analiza conceptuală privind executarea pedepsei în penitenciare pentru femei	10
1.2. Reglementarea juridică a executării pedepsei în penitenciare pentru femei.....	15
1.3. Statutul femeiei condamnate în perioada executării pedepsei.....	24
Concluzie la capitolul 1	28
2. CONDAMNAȚII DE SEX FEMENIN DIN REPUBLICA MOLDOVA	30
2.1. Caracteristicile criminalității feminine	30
2.2. Nevoile speciale ale femeilor în detenție.....	35
Concluzie la capitolul 2	42
3. MECANISME DE ASIGURARE A REGIMULUI ÎN PENITENCIARE PENTRU FEMEI	44
3.1. Mijloacele și metodele de asigurare a regimului în penitenciare pentru femei.....	44
3.2. Mijloacele de supraveghere și control în penitenciare pentru femei	51
Concluzie la capitolul 3	58
4. PRACTICA PRIVIND EXECUTAREA PEDEPSEI ÎN PENITENCIARELE PENTRU FEMEI	59
CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI	63
BIBLIOGRAFIE	65

ADNOTARE

Numele, Prenumele: Pleșca Liuba

Titlul lucrării: Executarea pedepsei în penitenciarele pentru femei. Teză pentru obținerea studiilor superioare de licențiat în drept.

Structura tezei: Lucrarea începe cu introducere, este alcătuită din patru capitole și, în final, cuprinde concluzii și recomandări, bibliografie și anexe.

Cuvinte-cheie: Executare, penitenciar, regimul, statutul, condamnatul, detenție, închisoare, criminalitatea.

Scopul și obiectivele tezei: constă în analiza teoretico-practică a condițiilor de executare a pedepsei condamnaților de sex feminin și a măsurilor de prevenire a criminalității feminine.

Obiectivele generale a tezei sunt orientate spre cercetarea condițiilor de executare a pedepselor în penitenciare pentru femei și anecesițărilor speciale a acestora în perioada executării pedepsei, prin prisma reglementărilor legislației execuțional penale internaționale și naționale, precum și a analizei personalității femeiei condamnate.

Metodele aplicate la elaborarea tezei de licență: la baza scrierii tezei de licență s-au utilizat mai multe metode dintre care putem numi: metoda metoda logică; metoda analizei; metoda sintezei; metoda comparativă (utilizată în procesul comparării legislației execuțional penale ce reglementează executarea pedepselor penale); metoda empirică (utilizată la examinarea aspectelor practice de executare a pedepselor penale de către femei).

Rezultatul concret obținut: în rezultatul examinării literaturii de specialitate, actelor normative, documentelor statistice și practicei judiciare s-a efectuat analiză amplă a temei „ Executarea pedepsei în penitenciarele pentru femei”, concluzionând că în literatura execuțional penală națională lipsesc lucrări științifice ce ar aborda aspectul teoretic al problemei de executare a pedepsei penale de către femei, bazate anume pe legislația execuțional penală națională și cea internațională în mod concomitent. Problema fiind abordată dor prin strategii și convenții internaționale aplicate pe teritoriul Republica Moldova și prin analiza criminologică a criminalității feminine.

ANNOTATION

Surname, Surname: Plesca Liuba

Title of the paper: Execution of the sentence in the penitentiaries for women. Thesis for obtaining a bachelor's degree in law.

Structure of the thesis: The paper begins with an introduction, consists of four chapters and, finally, includes conclusions and recommendations, bibliography and appendices.

Keywords: Execution, penitentiary, regime, status, convict, detention, prison, crime.

The purpose and objectives of the thesis: consists in the theoretical-practical analysis of the conditions for the execution of the punishment of female convicts and the measures to prevent female crime.

The general objectives of the thesis are oriented towards researching the conditions of execution of sentences in penitentiaries for women and their special needs during the execution of the sentence, through the prism of the regulations of international and national criminal execution legislation, as well as the analysis of the personality of the convicted woman.

The methods applied to the development of the bachelor's thesis: several methods were used to write the bachelor's thesis, among which we can name: the logical method method; analysis method; synthesis method; the comparative method (used in the process of comparing the criminal enforcement legislation that regulates the execution of criminal penalties); the empirical method (used to examine the practical aspects of the execution of criminal sentences by women).

The concrete result obtained: as a result of the examination of specialized literature, normative acts, statistical documents and judicial practice, an extensive analysis of the theme "Execution of punishment in women's prisons" was carried out, concluding that in the national criminal execution literature there are no scientific works that would address the theoretical aspect of the issue of the execution of the criminal sentence by women, specifically based on national and international criminal execution legislation simultaneously. The problem being addressed through strategies and international conventions applied on the territory of the Republic of Moldova and through the criminological analysis of female crime.

INTRODUCERE

Actualitatea temei. Actualitatea cercetării problemei privind criminalitatea feminină și executarea pedepsei acestora este condiționată de influența economico-socială și de condițiile politice de dezvoltare a societății. Fapt care contribuie la creșterea numărului femeilor aflate în detenție. În plan internațional se constată o creștere alarmantă a numărului de femei în detenție. Deși, în medie, femeile reprezintă între 6 – 8% din deținuți, potrivit datelor din 2019 a raportului „Tendențele globale ale închisorilor”, populația feminină în ultima perioadă a înregistrat o creștere alarmantă.

Cercetările demonstrează că multe femei sunt condamnate pentru infracțiuni non-violente și infracțiuni legate de droguri și nu prezintă un risc pentru societate. Totodată, recunoscând impactul negativ al detenției femeilor, aspirațiile mondiale sunt orientate spre atingerea unui scop comun: de a îmbunătăți situația femeilor private de libertate, a copiilor acestora și a comunităților din care provin.

Femeile private de libertate sunt cele mai neglijate, neînțelese și nevăzute din societate. Este regretabil, dar nici sistemul de justiție penală și nici sistemul penitenciar nu țin pasul pentru a răspunde acestor nevoi speciale ale femeilor private de libertate, diferite de cele ale bărbaților. Fapt care și constituie un interes deosebit față de tema alesă spre cercetare.

Scopul și obiectivele tezei îl constituie studierea multilaterală teoretico practică a condițiilor împlinirii pedepsei de către femei prin analiza statisticii a criminalității feminine din Republica Moldova, dar și cercetarea impactului sferei etice și psihologice a femeiei aflate în detenție. Pentru atingerea scopului propus la cercetarea tezei sunt înaintate următoarele obiective:

- analiza conceptuală privind executarea pedepsei în penitenciare pentru femei;
- caracterizarea reglementărilor juridică privind executarea pedepselor în penitenciare pentru femei;
- evidențierea statutului femeiei condamnate și a nevoilor acestea în perioada executării pedepsei;
- descrierea mijloacelor și metodele de asigurare a regimului în penitenciare pentru femei.

Metodologia cercetării *Baza metodologică.* Lucrarea abordează un subiect de mare actualitate și de un real interes privind mijloacele prevăzute de lege de care se folosesc organele judiciare pentru a asigura desfășurarea normală a procesului penal, executarea pedepsei, repararea pagubei produse prin săvârșirea infracțiunii și pentru a preveni săvârșirea de noi fapte antisociale.

Drept suport metodologic s-au folosit metode și tehnici specifice științelor sociale și juridice în special procedee care se înscriu între metodele uzitate de știința dreptului penal, dreptului procesual penal și dreptului execuțional penal, convergând spre evidențierea clară a temei luate în discuție.

Importanța teoretică și valoare aplicativă a tezei și/sau a rezultatelor obținute. *Importanța teoretică* este reprezentată prin faptul că în cadrul tezei sunt cercetate doctrine conceptuale ce privesc esența, conținutul juridic și problematica executării pedepsei în penitenciarele pentru femei, cât și necesitățile speciale a femeilor condamnate. *Valoarea aplicativă a tezei* constă în redarea unor concepte, teze, propuneri, soluții noi pentru îmbunătățirea condițiilor de executare a pedepsei penale de către femei, pentru a proteja femeile aflate în conflict cu lege.

Sumarul compartimentelor tezei (structura tezei). Lucrarea cuprinde patru capitole, Capitolul I - trei paragrafe, Capitolul II - două paragrafe, Capitolul III – două paragrafe, Capitolul IV- cuprinde doar aspectele practice și date statistice privind executarea pedepsei de către femei.

În Introducere este argumentată alegerea și actualitatea temei investigate, sunt trasate scopul și obiectivele lucrării, metodologia cercetării, precum și importanța teoretică și aplicativă a investigațiilor efectuate.

Capitolul I, intitulat Delimitări conceptuale privind executarea pedepsei în penitenciarele pentru femei, conține trei paragrafe. *Paragraful 1.1 Analiza conceptuală privind executarea pedepsei în penitenciare pentru femei,* cuprinde aspecte teoretice privind executarea pedepselor penale în diferite tipuri de penitenciare. *Paragraful 1.2 Reglementarea juridică a executării pedepsei în penitenciare pentru femei,* elucidează legislația de executare a pedepselor penale, cuprinzând evoluția și analiza acesteia pe o anumită perioadă de timp. *Paragraful 1.3 Statutul femeiei condamnate în perioada executării pedepsei,* precizează personalitatea infractorului de gen feminin cu reflectarea drepturilor și obligațiilor acesteia pe parcursul ispășirii pedepsei.

Capitolul II, intitulat Condamnații de sex feminin din Republica Moldova, cuprinde două paragrafe care descriu criminalitatea feminină din Republica Moldova și se atrage atenție la nevoile speciale femeilor aflate în detenție. *Paragraful 2.1. Caracteristicile criminalității feminine,* atrage atenția la circumstanțele sociale și psihologice ce contribuie la creșterea criminalității feminine cât în Republica Moldova atât și în lumea înreagă. *Paragraful 2.2. Nevoile speciale ale femeilor în detenție* precizează diferențierea executării pedepsei de către condamnatele, în comparație cu bărbații, se accentuează promovarea condițiilor speciale de detenție pentru femei protejate cât la nivel național cât și la cel internațional.

Capitolul III, Mecanisme de asigurare a regimului în penitenciare pentru femei
Paragraful 3.1. Mijloacele și metodele de asigurare a regimului în penitenciare pentru femei, analizează tipurile, funcțiile de regim penitenciar și metodele de asigurare a regimului de executare a pedepselor de către femei. *Paragraful 3.2. Mijloacele de supraveghere și control în penitenciare pentru femei* caracterizează mijloace tehnice de pază, supraveghere și control aplicate în penitenciarele pentru femei.

Capitolul IV, Practica privind executarea pedepsei în penitenciarele pentru femei, este destinat aspectelor practice și datelor statistice privind executarea pedepsei de către femei în instituțiile penitenciare din Republica Moldova

BIBLIOGRAFIE

Acte normative internaționale și naționale:

1. Constituția Republicii Moldova din 29 iulie 1994. În: Monitorul Oficial nr. 1 din 18.08.1994, art. nr. 1. În vigoare din 27.08.1994
2. Codul de executare al RM (Legea nr. 443 – XV din 24.12.2004 // în vigoare din 01.07.2005
3. Codul penal al RM (Legea nr.985 din 18.04.2002 //în vigoare din 12.06.2003).
4. Codul de Procedură Penală al Republicii Moldova, nr. 122 din 14.03.2003. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 104-110 din 07.06.2003 (cu modificări și completări până în 18.03.2023).
5. Legea Republicii Moldova privind modul de aplicare a forței fizice, a mijloacelor speciale și a armelor de foc, nr.218 din 19.10.2012. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr.254-262
6. Legea Republicii Moldova **cu privire la sistemul administrației penitenciare, nr.300 din 21.12.2017. În:** Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.48-57, din 16.02.2018.
7. Statutul executării pedepsei de către condamnați (Hotărârea Guvernului RM nr.583 din 25.05.2006 // Monitorul oficial al RM nr. 91-94/676 din 16.06.2006).
8. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova cu privire la aprobarea Nomenclatorului mijloacelor speciale, al tipurilor de arme de foc și al munițiilor aferente, precum și a regulilor de aplicare a acestora, nr.474 din 19.06.2014. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr.167-168.

Monografii, contribuții în publicații seriale tipărite:

9. ADAM A., ZAHARIA V., COCÎRȚĂ A., COJOCARU, V. Ghidul rudelor persoanelor condamnate, Institutul de Reforme Penale, Editura „Helmax”, Chișinău, 2006
10. BUJOR V., BEJAN O. Cu privire la esența și pericolul social al criminalității. În: Revista de criminologie, drept penal și criminalistică, nr. 1-2, 2004, p. 5-12.
11. CASIAN S., Probleme actuale ale criminalității penitenciare// Probleme actuale privind criminalitatea, Anuar științific al Academiei de Poliție „Ștefan cel Mare”, Chișinău, 2000
12. CARP S., „Criminalitatea penitenciară. Ed: Acad. „Ștefan cel Mare” a MAI. Chișinău, 2008, 190 p.
13. CARP S., Prevenirea criminalității penitenciare, Ed: Acad. „Ștefan cel Mare” a MAI. Chișinău, 2004, 250 p.
14. CHIȘ IOAN, DRAGOȘ RĂZVAN NIȚĂ, „Drept execuțional penal”, Editura ANI, București, 2005.
15. DOLEA Ig., ZAHARIA, V. Securitatea personală în mediul penitenciar. Chișinău: Cartea juridică, 2014 (96 p.), p.74-75.
16. FLOREA V. și L., Drept execuțional penal, Chișinău, 1999, p.58
17. FLORIAN Gh., Dinamica penitenciară. Reforma structurii interne, Editura Oscar Print, București, 1999
18. ISTRATI I., Libertatea persoanei și garanțiile ei procesual-penale, Craiova, 1984
19. LAȘCU M., MANTALUȚA, S. Drept execuțional-penal. Chișinău, 2003
20. MITROFAN N., BUTOI, T., ZDRENGHEA, V., *Psihologie judiciară*, București, 1994. 440p.
21. MITROFAN N., *Aspecte privind relația etic-juridic-psihologic*, În: Revista penitenciară nr. 3, București, 1995
22. NEAGU I., Drept procesual penal, București: ed. Academia, 1988.
23. OSADCII C. Diferențierea și individualizarea executării pedepsei închisorii. Ed.: Academia „Ștefan cel Mare”, Chișinău, 2012, 286p. ISBN 978-9975-4321-5-3
24. OSADCII C., Conceptul individualizării executării pedepsei cu închisoare, În Revista Națională de Drept, nr.2, Chișinău, 2009 p. 22-26
25. OANCEA I., Drept execuțional penal, Editura ALL, București, 1998
26. POP O., Drept penitenciar, ed. MITRON, Timișoara, 2001
27. POP O., Executarea pedepsei privative de libertate. Chișinău, 2004
28. POPOVICI L., ROMAN, D., VACFRICIUC, O. și al. Raport de studiu „Tortura și rele tratamente față de copiii minori în contextul justiției juvenile: răspândirea, impactul, prevenirea, identificarea cazurilor, oferirea suportului și raportare”. Chișinău: © UNICEF Moldova, 2012, p.11-14.

29. RACU A. Studiu „Individualizarea executării pedepsei penale privative de libertate:realități și perspective”, Chișinău, 2015. 68p.
30. FLOREA V., FLOREA L., Drept executional penal, Chișinău, 1999
31. ZIDARU P., Drept penitenciar. Tratatamentul penitenciar. Regimul penitenciar. Practica penitenciară, Ed.: Universul Juridic, București, 2001
32. ZIDARU P., Sistemul penitenciar în România. Note de curs. Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza”, București, 1992, p. 40-44.
33. АЛЕКСЕЕВ А.И. *Криминология*. Учебное пособие. Москва: Зерцало-М, 2001. 577 с.
34. БУТОВ В.Н., Уголовный процесс Австрии, Красноярск, 1998
35. БЛАНКОВ В.М., ФОКИН. Уголовно-исполнительное право Российской Федерации. Москва, «Былина», 2000
36. КУДРЯВЦЕВ В.Н. Популярная Криминология. Москва: Зерцало, 2000. 218 с.
37. КУДРЯВЦЕВА В.Н., Уголовное право. История юридической науки., Москва, 1978
38. МЕЛЕНТЬЕВ М., Правовой статус осужденных и его конституционные гарантии, «Воспитание и правопорядок», № 2, 1987, стр.51
39. Сборник стандартов и норм ООН в области предупреждения преступности и уголовного правосудия, 1992
40. СЕРЕДА В., ТОНКОГЛАЗ В., Криминальная субкультура, Кишинёв, 2002
41. ШРАМОВА И.В., Уголовно-исполнительное право, Москва, 1998
42. Уголовно-исполнительное право. Учебник под ред. Иванова В.Д., Москва, Издательство приор, 2000
43. Date statistice Biroului Național de Statistică al RM, https://statistica.gov.md/ro/nivelul-infractionalitatii-in-anul-2022-9478_60321.html
44. Ghid de bune practice pentru angajații sistemului penitenciar. Asigurarea răspunsului la nevoile speciale ale femeilor aflate în detenție, Chișinău, 2019